

Täysistunto

Torstai 24.4.2025 klo 16.00—20.58

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain 5 a luvun muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 29/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu. Sisäministeri Rantanen, olkaa hyvä. [Hälinää — Puhemies ko-
puttaa]

Keskustelu

17.01 Sisäministeri Mari Rantanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä ehdotetaan muutettavaksi poliisilakia, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia ja tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annettua lakia. Esityksessä ehdotetaan lisäksi osaltaan vastaavalla tavalla muutettavaksi sotilastiedustelulakia rikostiedon luovuttamista koskien. Vuonna 2019 voimaan tulleen siviili- ja sotilastiedustelua koskevan lainsäädännön säätämisen jälkeen Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut merkittävästi ja pysyvästi. Ehdotuksen mukaan poliisilaissa selkeytetään niin sanottua palomuurisääntelyä eli siviilitiedustelumenetelmän käytön avulla saadun rikosta koskevan tiedon luovuttamista rikostorjuntaan. Lisäksi selkeytetään siihen liittyvää henkilötietojen käsittelyä. Voimassa oleva säätely on osoittautunut käytännössä tulkinnanvaraiseksi. Edelleen tarkistetaan tietojen luovutusta kansainvälisessä yhteistyössä.

Esitys perustuu hallitusohjelmakirjaukseen, jonka mukaan hallitus uudistaa tiedustelulainsäädännön palomuurisääntelyä siten, että se mahdollistaa poliisin toiminnan suuntaamisen ja riittävän laajasti tiedon luovuttamisen poliisille ja muille viranomaisille, joilla on toimivaltuudet konkreettisesti puuttua suojelupoliisin havaitsemaan kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavaan toimintaan.

Arvoisa puhemies! Totean, että palomuurisääntelyssä kysymys on keskeisesti tiedustelumenetelmän käytön avulla saadun rikosta koskevan tiedon luovuttamisesta rikostorjuntaan. Esitys sisältääkin yhtäältä osin teknisiksi katsottavia tarkennuksia ja toisaalta uutta sääntelyä.

Uutta on, että ehdotuksen mukaan suojelupoliisille sallittaisiin tiedustelumenetelmän avulla saadun kansallista turvallisuutta vaarantavia rikoksia eli maanpetosrikoksia, valtiopetosrikoksia ja terrorismirikoksia koskevan rikostiedon luovuttaminen toimivaltaiselle

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2025 vp

viranomaiselle siihen katsomatta, mikä on kyseisistä rikoksista säädetty ankarin rangaistus. Suojelupoliisi saisi aina ilmoittaa jo tehdystä tai vielä estettävissä olevasta rikoslain 12, 13 ja 34 a luvussa rangaistavaksi säädetystä maanpetosrikoksesta, valtiopetosrikoksesta ja terrorismirikoksesta ja luovuttaa rikosta koskevaa tietoa toimivaltaiselle esitutkintaviranomaiselle. Kyseisissä rikoslain luvuissa rangaistusasteikot vaihtelevat elinkautisesta vankeusrangaistuksesta sakkoon. Rikosten rangaistusasteikot ilmentävät tekojen vakavuutta syyllisyyden näkökulmasta, mutta eivät välttämättä teon vahingollisuutta ja vaarallisuutta kansallisen turvallisuuden suojaamisen tai oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen suojaamisen näkökulmasta.

Lisäksi ehdotetaan uutta poliisilain 5 a luvun 44 a §:ää, jonka mukaan suojelupoliisi saa ilmoittaa tietyistä rikoksista ja luovuttaa rikosta koskevaa tietoa kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi ja muuksi toimivaltaisen viranomaisen toiminnan suuntaamiseksi. Tarkoituksena on erityisesti lisätä tiedonantomahdollisuuksia tiedusteluviranomaiselta niille toimivaltaisille viranomaisille, jotka vastaavat uhkien realisoituessa niihin annettavasta toiminnallisesta vasteesta niin operatiivisen kenttätoiminnan, rikostutkinnan kuin uhkien ennalta estämisen saralla. Totean, että tällöin tietoa ei saa käyttää esitutkinnassa salaista tiedonhankintakeinoja tai pakkokeinoja koskevan vaatimuksen tai päätöksen perusteena tai näyttönä rikosasiassa. Rajoitukset liittyvät oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden takaamiseen ja tiedustelun suojaamiseen. Ehdotetut säännökset lisäävät kuitenkin mahdollisuuksia turvallisuusviranomaisten yhteisen tilannekuvan kehittämiseen ja uhkien torjuntaan.

Kuten voimassa olevassa laissakin, tiedustelumenetelmän käytön avulla saatua tietoa saa aina luovuttaa syyttömyyttä tukevaksi selvitykseksi tai hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvan merkittävän vaaran taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- ja varallisuusvahingon estämiseksi. Sääntely sisältää, kuten nykyisinkin, mahdollisuuden siirtää suojelupoliisin päällikön päätöksellä määräajaksi rikoksesta ilmoittamista, mikäli se on välttämätöntä kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi tai hengen ja terveyden suojaamiseksi. Arviointikriteereinä on lisäksi otettava huomioon kansallisen turvallisuuden lisäksi rikoksen selvittämisen tai sen estämisen merkitys yleisen ja yksityisen edun kannalta. Rikosta koskevan tiedon käyttöä tuomioistuimessa koskee poliisilain 5 a luvun 44 c §, joka vastaa teknisin muutoksin voimassa olevaa pykälää.

Arvoisa puhemies! Esityksellä selvennettäisiin, että tiedustelumenetelmän avulla saadun muun tiedon kuin rikosta koskevan tiedon luovuttamiseen ei sovellettaisi palomuurisääntelyä vaan muita poliisilain tai henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain säännöksiä myös siinä tapauksessa, että luovutuksen saajana olisi rikostorjuntaviranomainen. Kyse on poliisilain 5 a luvun 55 §:n ja poliisin henkilötietolain 50 §:n sääntelystä. Palomuurisääntely koskee vain tiedustelumenetelmän käytön avulla saatua rikosta koskevaa tietoa. Ehdotetuissa pykälissä painotetaan sitä, että rikosta koskevan tiedon ja rikokseen liittyvän henkilötiedon luovuttamisesta rikostorjuntaan säädetään toisaalla.

Suojelupoliisi voi luovuttaa tietoja kansainvälisessä yhteistyössä ulkomaan turvallisuus- ja tiedustelupalveluille. Ehdotuksessa yhtenäistetään poliisilain 57 §:n ja poliisin henkilötietolain 51 §:n sääntelyä. Suomen Nato-jäsenyyden myötä tarkistetaan poliisilain ja poliisin henkilötietolain säännöksiä siten, että suojelupoliisin kansainväliseen yhteistyöhön liittyvä tiedonvaihto tehostuu tältäkin osin. Poliisin henkilötietolain puitteissa tiedon luovutus on mahdollista myös kansainväliselle rikospoliisijärjestö Interpolille sekä sellaiselle Euroopan unionin virastolle ja toimielimelle, jonka tehtäviin kuuluu kansallisen tur-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2025 vp

vallisuuden suojaaminen, oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Käytännössä tämä tarkoittaa Europolia. Poliisilain sääntelyä koskien muun tiedon kuin henkilötiedon kansainvälistä luovuttamista tarkistettaisiin vastaavalla tavalla.

Arvoisa puhemies! Tiedusteluviranomainen hankkii tietoa kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi, valtionjohdon päätöksenteon tukemiseksi ja muiden viranomaisten lakisääteisiä kansalliseen turvallisuuteen liittyviä tehtäviä varten. Kansallisen turvallisuuden, yhteiskunnan kokonaisedun kannalta ja vakavimpien uhkien ja niihin mahdollisesti liittyvien rikosten ennalta estämisen kannalta on välttämätöntä, että toimivaltainen viranomainen voi saada mahdollisimman laajasti tietoa niistä uhista, joita vastaan se voi antaa suojaa. Rikollisiin tekoihin toiminnallisen vasteen antaa ja rikokset tutkii pääosin poliisi ja joissakin tapauksissa muu rikostorjuntaviranomainen, kuten Rajavartiolaitos, Tulli tai Puolustusvoimat. Vaikka kansallisen turvallisuuden ughiin liittyy pääsääntöisesti ulko- ja turvallisuuspoliittinen elementti, niitä voidaan usein käsitellä myös rikoksina erityisesti niiden realisoituessa.

Arvoisa puhemies! Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Totean, että palomuurisääntely on aikanaan säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella, kuten myös henkilötietoja koskeva sääntely. Tässä esityksessä on osin kyse uudesta sääntelystä tietojen luovutuksen suhteen, ja ehdotetulla sääntelyllä suojataan perusoikeuksia laajemminkin. Hallitus katsoo, että lakiesitykset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Esityksellä toteutetaan osaltaan hallitusohjelman strategista kokonaisuutta ”Turvallinen ja kriisinkestävä oikeusvaltio — Kansallista turvallisuutta ja yhteiskunnan kriisinkestävyyttä vahvistetaan”.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.11 Juha Hänninen kok: Arvoisa herra puhemies! Turvallisuuden takaaminen on meidän poliitikkojen tärkein tehtävä, kaikki muu rakentuu sen varaan. Se ei ole itsestäänselvyys, että voimme kulkea kaduilla luottavaisesti, käyttää palveluita ilman pelkoa ja luottaa viranomaisiin. Se on seurausta määrätietoista työstä, joka alkaa tästä salista.

Arvoisa puhemies! Tänäkin käsiteltävänä oleva lakiesitys vahvistaa sitä työtä, jota Suomi tekee oman turvallisuutensa eteen muuttuneessa maailmassa. Turvallisuuttamme horjuttavat uhkat eivät tule enää vain rajamme takaa, ne ovat monimuotoisia, vaikeasti tunnistettavia ja liikkuvat verkossa, vaikutusyrityksissä ja harmaalla alueella. Meidän on taattava oikean tiedon sujuva liikkuminen viranomaiselta toiselle. Lain ei tule olla esteenä tutkinnalliselle työlle erityisesti silloin, kun kyse on vakavimmista uhista, kuten maanpetoksesta, terrorismista tai valtiopetoksesta.

Arvoisa herra puhemies! Nyt selvennetään niin sanottua palomuurisääntelyä, varmistetaan, että kun suojelupoliisi tai sotilastiedustelu havaitsee uhan, tieto voi siirtyä oikealle viranomaiselle ajoissa ja selkeästi. Silloin viranomaiset voivat toimia, estää rikoksia, suojella ihmisiä ja turvata yhteiskuntaamme. Esitys ei laajenna tiedusteluvaltuuksia, mutta se tekee nykyisestä sääntelystä ymmärrettävämpää ja käytännössä toimivampaa. Tiedon siirtymiselle asetetaan selkeät rajat. Tavoitteena ei ole, että kuka tahansa viranomainen voisi käyttää mitä tahansa tietoa. Tavoitteena on tiedonvaihdon avulla ohjata toimintaa oikeaan suuntaan. Se voi estää vahinkoja, ennen kuin ne tapahtuvat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2025 vp

Arvoisa herra puhemies! Suomi on nyt osa läntistä puolustusliittoa. Turvallisuusympäristömme on yhteinen. On tärkeää, että tiedonvaihto toimii myös Naton ja EU:n suuntaan tarpeellisella tavalla. Esitys mahdollistaa luottamuksellisen yhteistyön kansainvälisten toimijoiden kanssa. Tämä ei ole lisäys, vaan vastuuta. Se on vastuun kantamista yhteisestä turvallisuudesta. Toimiva lainsäädäntö tuo tehokkuutta ja turvaa. Kun sääntöjä voidaan tulkita selkeästi, viranomaiset voivat tehdä työnsä ilman epäröintiä, ja silloin myös suomalaiset voivat luottaa heihin. Tämä esitys vahvistaa Suomen kykyä suojata itseään ja turvata arki kaikille meille. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

17.14 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Suomi kohtaa vakavia uhkia, kuten hybridi-vaikuttamista ja ulkovaltojen laitonta tiedustelua. Niihin uhkiin on pystyttävä reagoimaan ajoissa.

Puhemies! Tämä hallituksen esitys helpottaa viranomaisten työtä selkeyttämällä niin sannottua palomuurisääntelyä. Jos tiedusteluviranomainen saa tietoa vakavasta rikoksesta, tieto voidaan jatkossa siirtää suoremmin rikostutkintaan. Näin voidaan estää rikoksia jo ennen kuin ne tapahtuvat.

Puhemies! Viranomaisten välisen tiedonsiirron toimiminen sujuvasti on turvallisuuden näkökulmasta aivan ehdottoman tärkeää. Perussuomalaisille Suomen ja suomalaisten turvallisuus on tärkein asia, ja sisäministerinä rautainen Rantanen hoitaa tehtävänsä erinomaisesti — kiitos työstäsi ja tästä hyvästä esityksestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Muistutan edustajia siitä, että salissa teitittelemme toisiamme. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.15 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme esitystä eduskunnalle laiksi poliisilain 5 a luvun muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi. Esitys on laaja kokonaisuus, joka koskee poliisilakia, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia, tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annettua lakia sekä sotilastiedustelulakia. Kiitos ministeri Rantaselle asian esittelystä.

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus uudistaa tiedustelulainsäädännön palomuurisääntelyn siten, että se mahdollistaa poliisin toiminnan suuntaamisen ja riittävän laajasti tiedon luovuttamisen poliisille ja muille viranomaisille, joilla on toimivaltuudet konkreettisesti puuttua suojelupoliisin havaitsemaan kansallista turvallisuutta vakavasti vaarantavaan toimintaan. Hallitus jatkaa määrätietoista työtä kansallisen turvallisuuden parantamiseksi siis myös tämän esityksen kautta. Elämme ajassa, jossa ulkovaltojen vaikuttaminen ei tunne rajoja. Olemme Euroopassa saaneet tottua terrorismin ja hybridivaikuttamisen kaltaisiin vakaviin ja vaarallisiin ilmiöihin. Nyt annetaan viranomaisille sellaisia työkaluja, joilla tällaisiin uhkiin voidaan vastata entistäkin nopeammin ja tehokkaammin.

On kuitenkin hyvä huomata, että esitys ei laajenna tiedusteluviranomaisten tiedustelutoiminnan toimivaltuuksia vaan selkeyttää ja varmistaa jo olemassa olevan tiedon järkevän käytön. Esityksessä on turvattu oikeudenmukainen oikeudenkäynti ja kansalaisten yksityisyys. Esimerkiksi luottamuksellisen viestin suojaan ei tehdä mitään heikennyksiä.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyden myötä tiedonvaihto muiden Nato-maiden kanssa on keskeinen osa yhteistä turvallisuuttamme. Suojelupoliisille mahdollistettaisiin jatkossa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2025 vp

henkilötiedon luovuttaminen Natolle. Kansainvälisten uhkien aikana myös kansainvälinen yhteistyö korostuu.

Uhkien ennaltaehkäiseminen on avainsana. Meidän on pystyttävä reagoimaan uhkiin ennen kuin kaikkein pahin skenaario toteutuu, mieluummin liian aikaisin kuin liian myöhään. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

17.18 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Suomi elää uudenlaisten uhkien aikakautta. Hybridivaikuttaminen, terrorismi ja ulkovaltojen laitton tiedustelu eivät kunnioita valtioiden rajoja. Muun muassa näihin uhkiin vastaaminen vaatii ajantasaista lainsäädäntöä ja viranomaisille konkreettisia työkaluja.

Tässä esityksessä on kyse viranomaisten valtuuksien selkeyttämisestä. Käytännössä palomuurisääntely, eli tiedustelussa saadun rikostiedon hyödyntäminen rikostorjunnassa, on osoittautunut epäselväksi ja vaikeaksi tulkita. Tämä on ollut ongelma paitsi suojelupoliisille myös niille viranomaisille, joiden tehtävänä on estää ja selvittää vakavimmat rikokset. Esityksellä varmistetaan, että kun suojelupoliisi saa tietoa vaikkapa maanpetoksesta tai terrorismista, tieto voidaan siirtää toimivaltaisille viranomaisille ajoissa. Näin mahdollistetaan ennalta ehkäisevä reagointi.

Arvoisa puhemies! Ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden raja on hämärtynyt. Yhteiskuntaa häiritsevät ilmiöt voivat alkaa ulkoa tai ulkoisen tahon vaikuttamana mutta näkyvät meillä sisäisenä levottomuutena, rikoksina ja järjestyshäiriöinä. Tiedusteluviranomaisen on saatava välittää tämä tieto niille, joilla on keinot puuttua tilanteeseen.

Arvoisa puhemies! Esitys on oikein erinomainen, ja kannatan muutenkin laajempaa yhteistyötä viranomaisten välillä tiedonjaossa. Moni ongelma selviäisi, kun liiallinen byrokratia ei olisi tiellä. Esitys toteuttaa myös osaltaan hallitusohjelmaa kohti turvallista ja kriisinkestävää oikeusvaltiota.

Kiitos sisäministeri Mari Rantaselle tästä erinomaisesta esityksestä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

17.20 Paula Werning sd: Arvoisa herra puhemies! Kiitän ministeriä erittäin hyvästä ja perusteellisesta esittelystä.

Hallituksen esitys poliisilain 5 a luvun muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi liittyy vakaviin kysymyksiin: kansalliseen turvallisuuteen, oikeusvaltion periaatteisiin ja yksilön perusoikeuksiin. Esityksen keskiössä on niin sanottu palomuurisääntely eli se, millä edellytyksillä siviilitiedustelun keinoin hankittua tietoa voidaan luovuttaa rikostorjuntaviranomaisille. Tämä sääntely on ollut käytännössä tulkinnanvaraista, ja siitä on annettu toisinaan toisistaan poikkeavia viranomaiskannanottoja. On selvää, että epäselvyydet tällaisen sääntelyn kohdalla ovat riski niin yksilön oikeusturvan kuin kansallisen turvallisuudenkin näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! On myönteistä, että hallitus toteuttaa eduskunnan aiempaa tahtotilaa ja tuo nyt pöydälle tarkennettuja ja täsmällisempiä säännöksiä. Suojelupoliisin ja sotilas-tiedustelun mahdollisuus luovuttaa vakavia rikoksia — terrorismia, maanpetoksia ja valtiopetoksia — koskevaa tietoa viranomaiselle on perusteltu, kun kyse on kansallisesta tur-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2025 vp

vallisuudesta ja sitä uhkaavista tilanteista. On hyvä, että tämä tehdään nyt oikeudellisesti kestäväällä tavalla palomuuria heikentämättä mutta selkeyttämällä sen soveltamista.

Arvoisa puhemies! Samalla on tärkeää alleviivata se, mitä esityksessä ei tehdä. Tällä ei laajenneta tiedusteluviranomaisten toimivaltuuksia eikä mahdollisteta salaisesti hankitun tiedon käyttöä rikosprosessin todisteluina. Tämä on tärkeä oikeudenturvatakuu, joka turvaa perustuslaissa suojattua oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja yksityiselämän suojaan.

Myös kansainvälinen yhteistyö saa uudenlaisen perustan erityisesti Nato-jäsenyyden myötä. On erittäin tärkeää, että suojelupoliisi voi tehokkaasti vaihtaa tietoa sellaisille tahoille, joiden tehtäviin kuuluu yhteisen turvallisuuden edistäminen. Tämä vahvistaa paitsi Suomen omaa turvallisuutta myös meidän kykyämme olla luotettavampi kumppani osana kansainvälistä yhteisöä.

Arvoisa puhemies! On selvää, että tässä ajassa, jossa turvallisuusympäristö muuttuu nopeasti ja uhkakuvat ovat monimuotoisia, on lainsäädännön kyettävä vastaamaan tilanteeseen. Samalla on pidettävä kirkkaana mielessä oikeusvaltion periaatteet, toimivaltuuksien rajat, valvonta ja kansalaisten perusoikeuksien suoja. Tämä esitys on askel oikeaan suuntaan, selkeyttä, tarkkarajaisuutta ja oikeudellista kestävyyttä kohti. Pidän hallituksen esitystä kannatettavana ja odotan hallintovaliokunnan käsittelyn alkamista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

17.23 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Rantaselle esityksen esittelemisestä.

Hyvin kannatettava hallituksen esitys tässä on käsittelyssä. Kun vuonna 2019 tiedustelulainsäädäntöä sotilas- ja siviilitiedustelun osalta muutettiin, eduskunta joutui muuttamaan perustuslakia, ja syy siihen, miksi perustuslakiin piti kajota ja miksi se herätti niin paljon keskustelua, oli siinä, että olimme huolissamme siitä, että ihmisten yksityisiä tietoja urkitaan ja on mahdollisuus massavalvontaan, ja tämäntyyppisiä uhkia esitettiin. Sen takia lainsäädäntöä haluttiin muuttaa hyvin tarkasti ja varmistua siitä, että asiat hoidetaan prikulleen niin kuin ne pitää hoitaa: tiedustellaan ja hoidetaan tiedustelua, mutta ei mennä ihmisten yksityisyyteen tarpeettomalla tavalla silloin, kun siihen ei ole mitään syytä.

Tämä laki on aivan linjassa siihen turvallisuustilanteen muuttumiseen, mikä meillä tällä hetkellä on, ja itse asiassa nämä tiedustelulait tulivat voimaan, voisi sanoa, aika lailla viime tingassa.

Massavalvontaa käsittääksemme ei ole, ja tiedusteluviranomaiset noudattavat lakia prikulleen niin kuin sitä pitää noudattaa. Tämä on se käsitys ja kokemus, mikä minulla on kuuden vuoden työskentelyn jälkeen tiedusteluvalvontavaliokunnassa, jossa valvomme sitä, että tiedusteluviranomaiset tekevät työtä juuri siten, miten laki edellyttää. Tässä nyt vastataan niihin vaatimuksiin, mitä turvallisuustilanne edellyttää, mutta mitään massavalvontariskiä en näe tässä, ja viranomaiset hoitavat tehtäviään säntillisesti myös jatkossa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

17.25 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Kun maahan on luotu aikanaan kattava tiedustelulainsäädäntö, on hyvä, että vastuullinen hallitus tarkkailee sitä erittäin säännönmukai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2025 vp

sesti ja että lainsäädäntöön tehdään muutoksia silloin, jos löytyy näitä pullonkauloja, niin kuin nyt ilmiselvästi on löytynyt, että muun muassa tietojenvaihto sotilas- ja siviilitiedusteluviranomaisten ja muitten viranomaisten välillä ei välttämättä ole niin sujuvaa näitten uusien uhkien torjumiseksi.

Kuten tässä on puheenvuoroissa hyvin jo todettu, tämä ei lisää tiedusteluviranomaisten valtuuksia, vaan lähinnä selkeyttää, mitkä ne toimivaltuudet ovat näitten monenlaisten uhkien torjunnassa. Siinä mielessä täytyy kyllä hallitukselle esittää kiitokset tästä nopeasta toiminnasta, ja erityisesti kun tässä on tietojenvaihdossa otettu myös tämä kansainvälinen ulottuvuus mukaan, Nato-jäsenyyden tuomat muutokset, Euroopan unioni, ne monet kansainväliset yhteydet, missä Suomen viranomaiset, tavalliset sekä nämä tiedusteluviranomaiset, ovat yhteydessä, niin sekin tietojenvaihto ja viestintä on erittäin selkeätä. On hyvä, että tässä suhteessa kansallinen turvallisuus asetetaan aina kaiken muun edelle, ja ainakin tässä lakiesityksessä ja muutoksessa se on hyvin selkeästi esillä. Joten kiitokset tässä suhteessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

17.26 Rami Lehtinen ps: Arvoisa puhemies! Lopultakin tähänkin lakiin saadaan muutos, ja siitä pitää antaa iso kiitos ministeri Rantaselle. Tämä on aivan keskeinen seikka, joka on tullut esiin viranomaisten kuulemisissa, että tietoja ei voi välittää viranomaisten välillä, ja se estää järkevän toiminnan monesti. On nimittäin niin, että tämä laki ei yhdenkään lainkuuliaisen kansalaisen tai jopa maailmankansalaisen asioihin vaikuta millään tapaa, mutta tämä vaikuttaa niiden elämään, jotka pyrkivät tekemään rikoksia tai vaikuttamaan negatiivisesti kansalliseen turvallisuuteen tai jopa merkittävästi vaarantamaan sitä. Eli tavan kansalaisen ei pidä olla huolissaan, mutta rikollisten ehkä pitää olla tämän jälkeen huolissaan, ja siihen tällä kaikella pyritään.

Uskon, että tällä on tämän salin ulkopuolella myöskin kansalaisten laaja luottamus sen suhteen, että viranomaisten pitää voida jakaa tarpeellista tietoa eikä vain ikään kuin seurata rikoksen syntymistä vierestä tekemättä mitään, mikä on kestävämpi myöskin moraalinen kannalta. Ja miksi tämä on erityisen tärkeää? Siksi, että suomalaiset viranomaiset toimivat täsmälleen niin kuin laissa lukee, ja jos laki estää sen tiedon luovuttamisen, vaikka kokisi itse, että olisi järkevää sitä luovuttaa, niin sitä ei tehdä. Siksi lain pitää olla täsmällistä ja sitä tulee korjata silloin, kun se on aiheellista. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

17.28 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Jatkan edustaja Kokon puheenvuoron innoittamana.

Kun lait tulivat voimaan 2019, niin sen jälkeen olemme vuonna 2023 liittyneet Natoon, ja tämä tietysti muuttaa sitä, miten käsittelemme ja suhtaudumme tiedustelutietoon. Meillä on nyt läheisemmät suhteet kumppanimaihin, ja niiden kanssa tietoa voidaan vaihtaa. No, tämä ei tietenkään poista sitä näkökulmaa, että mitään massavalvontaa tai epäasiallista toimintaa ei saa olla, ja siksi meillä on esimerkiksi tiedusteluvalvontavaltuutettu, jolla on myös edelleen tässä muuttuneessa Nato-tilanteessa oikeus saada kaikki tarvitsemansa tieto tiedusteluviranomaisilta työnsä tueksi, jotta hän pystyy valvomaan asianmukaista laillista käyttöä. Sama oikeus on myös tiedusteluvalvontavaliokunnalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2025 vp

Tässä hallituksen esityksessä, kun puututaan nyt sitten näihin epätarkkuuksiin, tämä on nyt ihan, voisi sanoa, tarpeellista korjausta niihin asioihin, jotka tässä matkan varrella sitten luonnollisesti tulevat esiin. Esimerkiksi tämä Nato-päätös on semmoinen asia, johon olemme muun muassa puolustusvaliokunnassa ottaneet mietinnössä kantaa, miten tiedustelutietoon ja sen käsittelyyn täytyy suhtautua. Olennainen kysymys on se, kuka omistaa tiedon, ja Suomessa suomalaisilla viranomaisilla on oikeus tähän tietoon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rantanen, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

17.30 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Kiitos tästä hyvästä keskustelusta.

Ensinnä täytyy todeta se, että kun nämä tiedustelulait tulivat voimaan 2019, niin voi varmaan sanoa, että aika lailla kreivin aikaan ne saatiin meillä voimaan, ja se on erinomaisen hyvä asia. Kun katsotaan tilannetta nyt kuusi vuotta myöhemmin, niin olisipahan aika kurja asia, jos ei niitä olisi voimassa. Mutta tietysti sitten samaan aikaan on sanottava, että tämä kuusi vuotta on ollut hyvin pitkä aika meidän turvallisuusympäristössämme, ja sitä suuremmalla syyllä on tietenkin syytä arvioida hiukan laajemminkin tätä meidän tiedustelulakia, ja näinpä on, että tämä palomuurisääntelyn korjaaminen, joka siis viime kaudella tuli hyvin ilmi — ja jos jotakuta kiinnostaa, niin tämä tiedustelulainsäädännön selontekohan asiantuntijalausuntoineen on erittäin mielenkiintoista luettavaa — on todella tämä ensimmäinen asia, mitä korjataan.

Mutta meillä on käynnissä hanke, jossa katsotaan myös hiukan laajemmin meidän tiedustelulainsäädäntöä, onko siellä jotakin sellaista, mitä meiltä uupuu peilaten tähän nykyiseen turvallisuusympäristöön, onko joitakin sellaisia toimivaltuuksia, joita pitää täsmentää tai lisätä, ja nyt tätä työtä tehdään myöskin ministeriössä. Tämä on erittäin tärkeä lainsäädäntö saada korjattua ja sitä kautta tiedon luovutusta parannettua myöskin meidän viranomaisille.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.